

# Teatrul Evreiesc de Stat

## "OAMENI CARE TAC"

de  
Al. Voitin

Cu înscrierea în repertoriu a dramei *Oameni care tac* (prima din trilogia închinată de dramaturgul Al Voitin luptei și victoriei comuniștilor : *Oameni care tac*, *Oamenii înving*, *Ancheta*), T.E.S.-ul se alătură multiplexelor reprezentații dedicate valorificării dramaturgiei originale.

Calitatea artistică, valoarea nemijlocită a piesei — a cărei primă reprezentație a avut loc în 1960, pe scena Teatrului Național „I. L. Caragiale” — au inspirat interpretarea sobră, realizată sub conducerea regizorală a lui George Teodorescu ; claritatea, laconismul expresiei verbale s-au conjugat cu imaginile simple, lipsite de ostentație, ale decorurilor semnate de Sorin Haber. Culoarea predominant cenușie a slujit la definirea situației limită și a atmosferei, la marcarea tonalității dramei pe care șapte oameni o trăiesc într-o noapte, în beciul Siguranței. Personajele s-au bucurat de o interpretare ce-a depășit, în ansamblu, linia medie. În rolul comunistului Axinte, actorul Abram Naimark a desenat chipul unui erou simplu, integru, ferm, străin oricărui sentimentalism. Parteneră, deopotrivă de fermă, în ciuda fragilității fizice, i-a fost tinăra studentă utecistă Rada, interpretată de Beatrice Abramovici. Animat de certe convingeri progresiste, tânărul intelectual Mihai se zbate să înțeleagă și să afle adevărul alături de colega de grupă, față de care nutrește și gingașe sentimente de iubire. Unda de poezie ce leagă acest cuplu e uneori tulburată de o gestică nu deplin ordonată a actorului Adrian Lupu.

O notă de caldă umanitate aduce în scenă discretă prezența a Mariei (Seidy Glück) — muncitoarea lipsită încă de conștiința de clasă. Sobru, reținut, în linia textului, a fost actorul Samuel Fischler, în rolul profesorului Banu. Interpretând rolul Florei, actrița Ruchelee Heller-Schapira a exprimat nuanțat durerea unei existențe zdruncinate de război. Personaj cu puternice trăsături pitorești, Zigu (Mano Rippel) e remarcabil compus în conturul său răscolitor prin umanitate, dezvăluind — dincolo de voioșia aparentă — condiția amară a victimei lipsită de apărare.

În tabăra călăilor a dominat — așa cum textul o cerea — figura lui Casapu, inspector



Beno Popliker (Spiru), Carol Marcovici (Casapu), Adrian Lupu (Mihai) și Beatrice Abramovici (Rada)

al Siguranței ; bestialitatea acestuia se deosebește de cea a lui Spiru numai prin doza de rafinament cu care e înzestrat cel dintâi. Ambii interpreți : Carol Marcovici (poate prea rafinat ca să ne convingă de ticăloșia sa) în Casapu, și Beno Popliker în Spiru au realizat cu mijloace expresive, dar nu totdeauna egale, imaginea degradării și corupției reprezentanților puterii fasciste.

Lucrat în tonalități grave și sobru patetice, *Oamenii care tac* demonstrează și în versiunea T.E.S.-ului forța și viabilitatea textului.

## Teatrul „A. Davila” din Pitești

### „ECTO-BAR”

de  
Dan Tărchilă

Eroul, singurul personaj al *Ecto-bar*-ului, nu este un om ci o conștiință, mai exact procesul de devenire a conștiinței — de la stările primare abia născunde din cionirea *Eu*-lui, inițial indefinit, cu faptele exterioare ale vieții convertite dinamic în valori de conștiință, de autocunoaștere, prin confruntarea aspră cu realul, cu viața însăși, cu oamenii, cu dragostea, cu munca...

Încercarea de a descrie printr-o țesătură dramatică unitară, exclusiv chinurile fierii

conștiinței unui om complex, implicat din adolescență în viața socială a epocii noastre, se situează în zonele unei reale îndrăzneți scriitoricești.

Poate că înseși controversalele iscate de această lucrare îi conferă o marcă deosebită, capabilă să atragă și să rețină atenția observatorului obiectiv.

Încarnarea dramatică, lipsită de naturalism a unor „mecanisme“ și procese complexe ascunse în labirintul fluid al psihicului uman, sensibil, și poate tocmai de aceea rezistent în confruntarea, adeseori grea, cu lumea reală, a obligat echipa piteșteană la valorizarea potențialului său artistic, prin interpretări actoricești inspirate de înțelegerea acestor complicate procese și mecanisme.

Nelinariitatea, discontinuitatea, proprii procesului de conștiință — pe care dramaturgul a ținut să-l urmărească în substanța lui — fac ca acțiunea acestei drame — interioară, subiectivă — să fie tâlmăcită în plan vizual — scenic printr-o țesătură de planuri alternante, cu treceri și desfășurări care nu respectă cronologia faptului real.

Regizorul Mihail Radoslavescu s-a dovedit un bun interpret și colaborator al dramaturgului, izbutind să obiectiveze și, cu inițiativa scenografică a arhitectului A. Ivăneanu Damaschin, să vizualizeze — (travaliu de loc simplu) procesul de conștiință. De aici un simbolism generos al imaginii, al gesticii: puntea (al cărei punct de plecare e avanscena) destinată parcă să lege realul de ireal și care reprezintă de fapt drumul de la realitatea prezentului, omul din avanscenă, frământat de amintirea trecutului, pînă la înscenmul purității unei vieți, al unei vârste trecute (fata din leagăn aureolată de culori celeste); fotografiile suspendate, materializînd memoria... Atît textul cît și mijloacele scenice de vizualizare au cerut echipei efortul deosebit de a desena o gestică necesar exagerată, de simbol. O notă deosebită pentru tînărul actor Mihai Dobre — în rolul Bărbatului.

Inchinată semicentenarului P.C.R., această piesă (și realizarea ei scenică) constituie un omagiu adus ideii de înnoire spirituală, de ridicare a omului, a conștiinței sale sociale.

Irina Toma



Teatrul de Nord

Satu Mare

— Secția maghiară —

„CASA FESTIVITĂȚILOR“

de

Kányádi Sándor

Falsă comedie, *Casa festivităților* izbește prin aparenta ușurătate cu care răscolește și pune în lumină o seamă de adevăruri neliniștitoare, existente în realitățile noastre ambiante. Toate aspectele relevate ca pete morale ale societății izvorăsc dintr-o deviație sau unilaterală înțelegere a ideii de responsabilitate, și sînt marcate de ignorarea strînselor relații — de dependență, de continuitate și de reciprocă întregire — între datoria și devotamentul cetățenesc și cerințele vieții personale și de familie; între orizonturile, veleitățile, conduita și structurile spirituale ce disting o generație (de ieri sau de azi) de altă generație (de azi sau de mâine).

Cazul tatălui dăruit total, pînă la uitare de sine, muncii și chemării sale sociale, care, la pragul de sus al vieții și carierei, are în același timp revelația amară a unei bruște însingurări și descalificări pe tărîmul existenței „de afară“ și, mai cu seamă, se descoperă, acum, în clipa „retragerii“, înstrăinat și răcit în sinul propriei sale familii; cazul acestei familii pe care o surprinde destrămată, (cu copiii măcinați fie de conștiința nerealizării, fie de tentații frivole și de ambițiile unei parveniri imorale, și cu o mamă, pierdută în grijile căminului și într-o dragoste inconștientă de cloșcă față de odrasle, la fel de înstrăinată, totuși, de ele), nu denunță neapărat, în autorul comediei — poetul Kányádi Sándor — un moralist. Moravurile și caracterele înfățișate de el au în adevăr rostul de a vorbi prin ele însele, și de a avertiza ca atare, dar ele se fereșc, în același timp, să dobîndească o semnificație mai grav tulburătoare și mai fără ieșire decît par. De aceea, tenta mai degrabă coloristică și caricaturală, decît acid satirică a situațiilor și înfruntărilor; de aici o înțelept manevrată pană de umorist, poate și sentimentul de artificial voit și de neaderență la surpriza întorsăturii tragice cu care